קולנוע

ישראל

שינאה בציבור

במחברת־החיבורים של גידי אשל, מכיתה ג' בבית־ספר הבי"ס ברמת־גן, בעמוד האחרון, כתוב: „לכתוב חיבור חופשי עם פתיחה, תוכן וסיום."

מתחת לזה כתוב החיבור, כפי שהוא מצוטט כאן כמעט מילה במילה!

„אני הלכתי בחופש לסרט שלוש שעות ביוני. בסרט שתי גדות לנהר, שמוצג לפ־ניו. רואים השואה מאוד יפה. טאנק מצרי וטרקטור שרשראות ישראלי חורש בשדה והרמקול אומר: הם השתמשו בשרשראות שלהם ואנחנו בשלנו.

„רואים מטוס ירדני ממריא וקומביין ישראלי, עם הגלגל הקדמי קוצר, והרמקול אומר: הם השתמשו בגלגלים שלהם ואנחנו בשלנו. רואים בתי־זיקוק ישראליים למים ובתי־זיקוק מצריים של דלק מטוסים והרמ־קול אומר: הם השתמשו בבתי הזיקוק שלהם ואנחנו בשלנו.

„יצאתי מאולם הסינרמה ובדיוק באותו זמן עבר בכביש טרקטור שרשראות הנישא על גבי טריילר."

אין ערבים טובים. מיד לאחר המלח־מה רצה הציבור, בצדק, לדעת מי איים עליו ואיך. לכן הציגו בכל יומני הקולנוע את השתוללות ההמון המוסת בעזה, את קריאות־הרצח ברחובות קהיר, את המיצעדים במצרים.

אבל היומנים נגמרו, ושינאת הערבים ש־התעוררה לאחר המלחמה עדיין לא באה על סיפוקה. הקהל רצה לראות עוד ועוד איך רצו להשמיד אותנו, וספקי השמאלין החלו לספק את הדרישה.

בסרטים החדשים אין ערבים טובים. ערבי זה שם נרדף לרוצח. הערבים לא חורשים שדות, לא בונים בתים, לא אוהבים, לא שולחים את ילדיהם לבית־הספר. הערבים רק הורגים.

הקולנוע הוא אחד מאמצעי־החינוך החשו־בים ביותר. בארץ משתמשים בו עכשיו רק כדי להשמיץ את מה שהקהל ברחוב אומר ורוצה לשמוע: „מכאן נשקפת הרמה", נאמר בשיר המלווה את סרטו של עמוס אטינגר שתי גדות לנהר, „שחורה ומאיימת / ושם גדות על אדמה/פורחת ונושמת."

הגדולים יכולים עוד לסנן לעצמם את מה שהם רואים ושומעים. אבל אלפי הילדים, הרואים את הסרט, אינם מוגנים, והם יגדלו עם השינאה שהם קולטים באולם־הקולנוע.

סרטים

האידיוט של הכיתה

ג'וני באנקו (ירון, תל־אביב) זה סרט מגעיל. ממש. בלי שום כחל ושרק. לבמאי, איב אלגרה, ולחבר עוריו, היה רצון טוב לתאר נער־שכונות עליז וקל־דעת, מלא הו־מור ושמחת־חיים, משהו כמו זורבה היווני בצעירותו.

אז מה עושה הורסט בוכהולץ כדי להיות דומה לזורבה? הוא קופץ הרבה, מרים ידיים כאילו היה ציפור, עושה פרצופים ללא הרף, פרצופים של קוף, או של אידיוט, בדרך כלל של אידיוט.

הוא מראה את השיניים שלו, ואת האחו־רים שלו, ומרים רגליים, ומחגלגל על ה־ריצפה. הוא עושה כל מה שהיה עושה ה־ליצן הלא־מוצלח של הכיתה.

אחרי כל זה, איזה ערך יש לאיזה סיפור מטופש המודבק לזה, על ג'וני באוקו שגנב 200 אלף דולאר והוא מתחתן בקזינו של מונטה קארלו עם מיליונרית, המנסה לסחוט אותו ולרצוח אותו, על־מנת לרשת את כספו?

ביחוד כשהסיפור הוא רק חלק קטן מאוד מכל שאר השטויות שישנם בסרט זה.

גרמניה של מדים

הפרן האמיץ מקופניק (תכלת, תל־אביב; גרמניה) הוא מזכיר קצת אגדות מ־בדחות לילדים. הגיבור, שהקהל מזדהה עימו, יצא זה עתה מבית־הסוהר. אין הוא מצליח לקבל עבודה, משום שהוא אסיר שהשתחרר, ואין לו תעודות. הוא לא מצליח לקבל את התעודות שלו משום שאין לו עבודה.

בינתיים, גרמניה של הקיסר, לפני מלחמת־העולם הראשונה, מעריצה חיילים וקצינים. כולם רוצים ללבוש מדים. הנשים אוהבות את הצבא, ההורים מתגאים בו והעם מו־ריד בפניו את הכובע.

הגיבור נזרק ממקום למקום, ומתנה בכל

(המשך בעמוד 26)

אני היום לא מוכנה ללכת לשחק אצל במאי בהרגשה שאני יכולה לעשות את העבודה לבד. קולנוע זה מדיום של במאי. השחקן הוא כלי־שרת. חלק מתוך יצירה שיש לה כל כך הרבה מרכיבים.

קרה לי שנכוויתי, ואחרי זה אני משתדלת להיזהר. אבל זה קשה, כי יש הרבה במאים העושים את הסרט הראשון שלהם. צריך לבטוח בהם.

לפני המניע לרצח סיפרו לי על פיטר פריישטאט. אמרו לי: „הנה יש כאן במאי העובד עם שחקנים". ואני שמעתי כל־כך הרבה על ציכיה, ועל הסרטים הציכיים, מילוס פורמן, הקולנוע המודרני, נו, חתמתי

ארבע פנים לגילה אלמגור — ולה נמאסו לפחות שתיים מהן

על חוזה כדי להופיע בסרט הזה.

קראתי את התסריט וראיתי שיש שם שגיאות. צעקתי: „לתקן! לתקן!" ידעתי שלא מתקנים. רצתי למשטרה. אבא שלי קצין. ואמרו לי: „זה לא הגיוני, זה לא הגיוני. תשני את זה ואת זה." אבל מה? זה לא עזר.

רציתי לבטל את החוזה. התחרטתי. יענקלה אמר לי: „תשלמי עשרים אלף לירות פיצויים, או שתשבי בשקט." מאיפה אני **אקח עשרים אלף לירות?**

בכל אופן, אחרי זה החלטתי שבזה נגמר־בית־הספר. היה ברור לי שמעכשיו אני צריכה להיות ברצינות, יותר זהירה, ולחכות לתפקיד רציני.

★ ★ ★

ש ואלים אותי כל פעם: „את לא רוצה להיות כוכבת בחוץ־לארץ? למה את יו־שבת כאן?" אז אני אומרת: החלומות שלי הם לא כאלה. לא ראיתי אף פעם את ה־

„לא מעניין להיות מותק!"

מיקצוע שלי מנקודת־ראות של מובי־סטאר, כוכבת זוהר. קודם כל רציתי להיות שחקנית.

כשנסעתי לאמריקה, אמרו לי: „עכשיו בטח לא תחזרי." זה מצחיק. כי מה שיש לי להציע זה משחק. כדי לרצות אותי, צריך לראות אותי באלמנט שלי.

יש לנו דליה לביא, יפהפיה נדירה. מה שלה יש להציע, ומה שלי יש להציע, זה דברים שונים, למרות שהם שייכים לאותו המדיום. לבחורות כאלה יותר קל.

שלי וינטרס היתה פצצת־מין מבוקשת, עם סולדרים מהודקים. היא עשתה את מקום תחת השמש, הורידו לה את הסולדרים, וגילו שהיא שחקנית.

אני רוצה להגיד שהיה לה קל בהתחלה. רצו אותה בשביל משהו אחר. אבל היה תמונות שלי, כשהייתי בת 18 או בת 20, אני נראית לי הרבה פחות סימפטית.

אני לא חושבת שאין לי תחליף. יש תח־ליף לכל אחד. כשהסכו אותי לבלונדית, זה לא היה בגלל שזה התאים לי יותר, זה היה בגלל שהארץ הקטנה שלנו היתה זקוקה לפצצה הבלונדית שלה. היתה או העלייה של בריז'יט בארדו וכל פצצות־המין, וגם ישראל רצתה. היום יש מאה כאלה.

הקולנוע אוהב נשים שהמצלמה אוהבת אותם, אבל צריך גם לדעת לשחק. מעט מאוד רמאים הצליחו לקחת אנשים מהרחוב ולעשות מהם שחקנים.

בארץ שלנו כל במאי רוצה לגלות אנשים לא־ידועים, זו זכותם. אבל כשיש במאי חסר־נסיון, צוות חסר־נסיון, וגם כוכבת חסרת־נסיון, זה קשה, והנה התוצאות.

כשמחפשים יפהפיה מסעירת־גברים, פונים לגילה. כשמחפשים אשה מכובדת בגיל העמידה, פונים לגילה. כשרוצים ילדונת בת שש־עשרה, פונים לגילה. רוצים זונה, פונים לגילה. רוצים זקנה שמנה ומכוערת, פונים לגילה.

גילה אלמגור, כוכבת־הצמרת הכמעט־יחידה של הקולנוע הישראלי, יכולה היום לבחור בכל סרט שתרצה — ואין לה במה לבחור. לכן, בימים אלה, היא מתכוננת למלא את התפקיד הראשון האמיתי שלה בסרט בעל־רמה, שיבויים בידי במאי זר, ויופק בידי בעלה, יענקלה אגמון.

מאת גילה אלמגור

ב דרך־כלל? אני עבד לעבודה ורק עכ־שיו, בזמן האחרון, קיבלתי את השכל להירגע קצת. יש סכנה של התדלדלות ה־מעיינות. סוף־סוף את הרי לוקחת רק מ־עצמך. במקצוע הזה בכל אופן.

עכשיו אני נחה. זוהי תקופת רווג בשבי־לי. אני יושבת בבית, אני קוראת ספרים, אני שומעת מוסיקה, אני פוגשת אנשים ש־מזמן לא פגשתי. בכלל, העניין הזה של הבית מוצא חן בעיני, ונידמה לי שמרגי־שים שבבית שלי יש יד של אשה, יד מספלת.

אני חיה כמו שמוצא חן בעיני והבית ממלא אצלי תפקיד חשוב. כשמשקיעים כל־כך הרבה בעבודה, כמו שאני עושה, חשוב מאוד שיש בית ששומר על שיתי־משקל, בית נורמלי, בריא ושקט מכל הבחינות. זה מאפשר לי להשקיע את כל האנרגיה בעבו־דה.

לאנשים שחיי המשפחה שלהם לא כל־כך טובים, קשה להתרכז בעבודה. זה ברור. אני יודעת את זה מנסיוני. כשהייתי נשואה בפעם הראשונה והייתי לא שקטה ולא מאו־שרת, אני לא יודעת איך לקרוא לזה, פני העבודה שלי היו כמו שהרגשתי. יש קשר ישיר.

ברור שהעובדה שבעלי יענקל'ה אגמון הוא מפיק, עוזרת לי הרבה. היא יכולה לאפשר לי לבחור את הדברים. לדברים מיוחדים קשה לגייס מפיק, וקל יותר כשזה בבית. היתרון הוא לא בזה שהוא מפיק, אלא בזה שהוא מקורב לבעיות שלי, מתמצא בהן, פתוח יותר לעולם שלי, מעורב בעניין, זה גורם יותר.

אי־אפשר לשים בחורה חסרת־נסיון מול המצלמה ולהגיד לה: „תשחקי!" בניו־יורק יש יפהפיות בכמויות שקשה להאמין. הן כולן חצי־דוגמניות, חצי־שחקניות, חצי־זמרות, יש להן איזה נסיון, והן עוברות תהליך של שיפוץ של שנים. ואם יש להן קצת אישיות, הן מצליחות ומגיעות. כאן אין הנוהג לשפץ.

★ ★ ★

א נו, בשיב מסויים, אמרתי לעצמי: זה נגמר. אלוהים נתן לי פנים שמצ־טלמים טוב, ועכשיו אני צריכה לעבוד — לשחק.

הצרה היא שבארץ אין גם תפקידים לנשים. שיחקתי תמיד תפקידי־מישנה. איזה תפקיד ממשי היה כאן לאשה? אף אחד.

כאשה, כשחקנית, מצבי קשה. אני לא מחפשת להיות בקולנועים, אני רוצה לשחק, הבעייה היא שלשחק שוב את ה־„מותק", הכוכבנית מדיזנגוף, זה כבר לא מעניין אותי.

בסך הכל, מה זה שחקנית? כמה נשמה לה להציע עוד משהו, והיא נשארה.

אני יודעת שיפהפיות כמוני יש אלפים. אני לא אומרת את זה כדי שיגידו לי: „מה את מדברת!" אני מסתכלת פעמיים ביום בראי, ואני יודעת בדיוק באיזה עולם אני חיה.

יש כל־כך הרבה חתיכות יפהפיות! אז אם יש להן מול והן שמורות טוב, הן מחזיקות מעמד יותר שנים. אבל בסוף זה נגמר. שחקניות אמיתיות מחזיקות מעמד בלי סוף.

כשעבדתי בגלילאו, אמר לי הבמאי: „תקחי את המזוודה שלך ותסעי מכאן, ואל תחזרי עד שיהיו לך שני קמטים גדולים ליד הפה, אחרת יתנו לך לשחק עוד מיידי־עלה ועוד מיידי־עלה. ככל שיהיו לך יותר קמטים, כך תהיי שחקנית יותר טובה". אז לא שאני מחכה שיהיו לי יותר קמטים, אבל אני עובדת על זה.

★ ★ ★

א ני גם חושבת שנשים בשלות זה הרבה יותר מעניין. וכשאני מסתכלת על שיש לך, כמה כוח פיזי, כמה אינטלגינציה, זה מה שיש לך להציע על מטר־וחמישים־ושבע גובה. המיסחר שלי, כשחקנית, הוא לא לעשות דמויות ולמכור אותן. המיסחר שלי הוא בי, בעצמי.

קראתי ראיונות עם שחקניות ישראליות. הן אומרות: „בארץ אין תחרות, זה לא כמו בחוץ־לארץ." מה זאת אומרת, אין תחרות? מה, את לבד כאן? יש לפחות עשרה תפקי־דים שהייתי רוצה לעשות בעצמי. ברגע שיש יותר משחקנית אחת, יש תחרות בין ה־שחקניות.

אני בשר ודם, יצור די רגיש. אני רגישה לכל הכיוונים, פגיעה מאוד. אם מישהו מקבל משהו שאני הייתי רוצה, זה עושה לי משהו. אבל אי־אפשר לאכול הכל. אני לא לבד כאן.

★ ★ ★